

Передплата

за «РУСЛАНА» вносить:

в Австрії:

на цілий рік	20 кор.
на пів року	10 кор.
на чверть року	5 кор.
на місяць	1-70 нар.

За границею:

на цілий рік	16 рублів
	або 36 франків
на пів року	8 рублів
	або 18 франків
Поодиноке число по 16 сот.	

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска» — 3 Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділі і руских свят о 5½ год. пополудня.

Редакция, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровського (Хорунщини). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереження. — Рекламациі неопечатані вільні від порта. — Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні доносеня по 30 с. від стрічки.

Дальша парламентарна програма.

(X) Після цілотижневої перерви заупустної, розпочинає сьогодні рада державна свою дальшу роботу. На дневній черзі стоїть: перше читанє бюджету на р. 1903. і перше читанє угодних предлог. Однак до нинішнього дня не рішено, чи сей порядок буде задержаний, чи переставлений і чи взагалі сьогодні палата буде займатися предметами поставленими на дневній черзі, чи може Чехи не схочуть для значеня своєї тактики взяти під розправу одно з відрочених наглих внесень. Чеський виконний виділ в Празі відбув вправді на днях засіданє і прийняв до відомости дотеперішнє поступованє послів, однак що-до дневного порядку мав рішити сам клуб посольський безпосередно перед засіданєм.

Однак всі позначки вказують, що чеські послы полишають уже обструкційну тактику і переходять до опозиції та не будуть робити перепон ані бюджетови ані угодним предлогам, очевидно за певні економічні уступки з боку правительства. Розважнійші елементи з чеського клубу, як др. Пацак, др. Крамарж і т. п., а також з німецького боку як др. Бернрайтер, др. Дершата і ин. взяли очевидно перевагу і спромогли ся довести до того, що мара обструкції щезла бодай на ту хвилю, коли станули на черзі так важні для держави предлоги. Але се не влад тим, що живуть лише розитруванєм і розладом, а на чолі сих стоїть N. fr. Presse. Скоро лише з Праги пішла вість, що Чехи не будуть робити обструкції, бажать лише, щоби правительство промостило їм дорогу до опозиції, ударила N. fr. Presse у великий дзвін і пустила в світ сензацийну вість про доповненє кабінету д-ра Кербера двома міністрами без теки а іменно д-ром Крамаржом, який ніби то мав би засісти замість міністра Резека і д-ра Дершата яко німецького Landsmann-міністра. Очевидно при сій нагоді наробила великого крику про загрозу німецьких інтересів.

Сей час виявило ся, що на сій вісти не було ані слова правди, і що се була лише кість незгоди кинена ліберально біржевим органом поміж Німців і Чехів, щоби втихомирені пристрасти національно-політичні роздмухати наново і дальше піддержувати заколот, в яким таким органам легко для себе ловити рибку.

При всім тим однак можна сподівати ся і се потверджує пражска Politik, що Чехи не будуть робити перепон ані при першім читаню бюджету, ані угодних предлог, а хіба при другім читаню, наколи би правительство не вволило до того часу їх домаганям, які мають бути економічної натури.

Як міністерству д-ра Кербера повело ся несподівано скоро і вельми успішно перевести війскову предлогу і віднести справдешній триумф над Сельом, котрий безуспішно боре ся з обструкцією, так і тепер др. Кербер велику вагу кладе на се, щоби передовсім поладити австро-угор-

ські угодні предлоги, лишаючи бюджет на дальший плян.

В тій цілі бажать правительство переставленя дневного порядку і доповненя вибраної вже давнішнє угової комісії (з 48 членів) значнійшим числом послів. Так збільшена комісія мала би поділити ся на три секції: 1. для цлової тарифи, 2. для властивої угоди і 3. для ветеринарних постанов. Тимчасом німецькі поступовці обстають при тім, щоби для цлової тарифи вибрати окрему комісію. Се є однак же більше справа формальна, в якій легко найти вихід, є однак річю певною, що сі справи займати муть раду державну цілу весну аж до горячого літа. Бюджет евентуально мав би прийти під обради аж в осінній сесії. В тих днях сі справи накоично мусять рішити ся.

Напасть „Діленька“.

«Діленько» знов заговорює про п. Барвіньського, підсуваючи йому інтенції витвореня якогось неорутенізму (!) в цілі відновленя нової ери чи пониженя опозиційної політики націонал-демократів. Опозиційну політику само «Діленько» понижує своєю заговистою та непередуманою демагогією, тож не треба до сего ще і п. Барвіньського, бо власний міродайний кореспондент «Діленька» з Відня висказав без обиняків свій осуд на таку політику «принципів». Що-до повороту нової ери «Діленько» схопило свої інформації прямо з воздуха і не наводить, бо і не може навести жадного реального факту оправдуючого его заміти. «Неорутенізм» — се термін так свіжо укований, що доперва мусіло би «Діленько» зачеркнути близше его ціхи, щоби показало ся, чи дійсно він становить якийсь окремий політичний напрям чи відтінок. Ми про якихсь «неорутенців» не знаємо нічо і думаємо, що они повстали лише в буйній фантазії «Діленька». Оно боїть ся фракціонані, а само єї вигадує і витворює!

Наковець «Діленько» робить заміт п. Барвіньському з того, що «голосує за війсковим предлогенєм, ратує інтереси Австрії в Мароку (!), а промовчує (!) в своїм «Русланці» всі напасти польської гакати, покриває (!) і апробує мовчанєм (!) такі факти, як перенесенє п. Малицької і п. Яворського, або розпорядженя деяких старостів що-до зарібкової еміграції і т. д. і т. д. Шкода, що ще раз не поставили і т. д., бо жадних реальних замітів подати не могли. Напасти польської гакати «Діленько» подає в сей спосіб, немов би вже Русь пропадала, а для нас настав вже час десперації. Так само представляє оно також відносини на «Україні» у крайне песимістичних фейлетонах п. Томашівського. Отже з сего приводу хіба би міг як-раз «Діленьку» робити докори «Руслан», який реєструючи яркіші промахи польської гакати, разом і освітлює їх відповідно. Про п. Малицьку не лишень що була у нас згадка, але, о скільки знаємо, п. Барвіньський також лично інтервював за нею. П-на Малицька одержала відпустку до кінця року і хто знає, чи нарік не узискала би якої кориснійшої зміни у зарядженю шкільної ради краввої, але як панове з «Діленька» зачнуть їй помагати по свому, так як свого ча-

су помогли пп. Корецькому і Крайковському, то певно піде на Мазури!

Але що для «Діленька» значить добро одиниць, чи загалу, коби лише був хвилевий ефект, та коби він допоміг до реклами демагогам, а дав нагоду «поїздити собі» по людях праці і обовязку. «Руслан» инакше понимать своє завданє, а підпираючи всякий хосенний почин на рідній ниві, не позволяє собі ані на фантастичні експерименти, ані на дїтвацькі жарти. З яким настроєм «Діленько» відносить ся до найповажнійших справ, доказує хотьби недавня справа звісної містифікації, яка виїшла з лона его редакції. А характеристичним є і те, що удаючи ніби то обуреного, «Діленько» загрозило нам процесом зі сторони д-ра Левицького, однак ми ані процесу, ані якої небудь вишної поалагоди сеї справи не можемо дочекати ся. Оно буде і найліпше, коли ся справа присхне так, як є, на вічне клеймо теперішній редакції «Діленька».

Про загикуванє і его ліченє.

Задачею людскости є поставити нове покоління на уровень культури его часу, і тим дати ему можливість і спосібність до борби о бит. Тим більший обовязок має людскість супроти дїтий слабоумних і гикавих, що бувають нерав предметом кпин і посміховиска своїх товаришів. Такими нещасними заняття є вправді шляхотним учинком, достойним гідности чоловіка.

Віденська шкільна рада повітова має ту заслугу, що вже від кількох літ уряджує курси ліченя гикавої молодіжки шкільної після методи професора Льва Беркона і крімвиліченя соток дїтий, виучила тої методи чи мале число учителів народних. На однім із сих курсів брав і я участь і хочу в коротці оповісти о загикуваню і о методі его ліченя.

Загикуванє є неправильно перериваюча вада бесіди, що характеризує ся конвульсійним повторенєм одного і того самого склада, або наглим відмовленєм голосу перед певними глосами або шелестозвуками.

Гикавий не має правильного віддиху при твореню голосу, хоть віддих его в стані спокою і мовчаня зовсім правильний. Декотрі гикаві хотять починати говорити підчас вдихуваня, або в перерві своєї мови вдихуванєм дальше говорити.

Є різнородні форми загикуваня, але всі они мають властивість часового перерваня тої вади, з чого видко, що загикуванє не є органічною хібою, бо в тім разі не міг би загикующий ся часами илинно говорити, ба й не було би можливо вилічити его без медицинної або хірургічної маніпуляції, а стоїть в звязи з моральним впливом. І так н. пр. гикаві виговорюють часом один склад або яке реченє з найбільшим трудом, коли они знелохані присутностию якоїсь особи. Отже правдива причина загикуваня лежить в нервовім системі і є незгодою функцій мозку з органами голосовими, що виявляє ся фізіологічно в неправильнім віддиху в моменті твореня голосу, як також в корчевім стані мязів, що служать до видаваня слів.

Загально можна твердити, що загикуванє є наслідком якогось стрясеня, якогось прикрого і несподіваного вражіня на мозок, що дотичний зазнав через великий страх, сильний упад або

через тяжку слабість. Ся нервова поява виступає о скілько яркїше, чим молодша істота навіжена сим терпїнем, бо найчастїше проявляють ся перші ознаки сеї вади в молодїм віку дитинства, а то межї третим і шестим, а часом межї осьмим і десятим роком, але ніколи не наступають по 15. році.

Також наслідуванє, той могучий чинник людських ділань, є частою причиною розвиненя загикуваня.

Бувають нераз випадки, що діти стають гикавими через навичку, як кривать ся загикуючому ся слугі, сусїдови або свому товаришеви.

Загикуванє не одїдичає ся. Тї діти, що вже при перших словах, які в своїм житю могли вимовити, загикують ся, мали певне корчі і є дуже вражливого темпераменту, так що їх кожда дрібниця пуджає, і лиш сей нервовий стан причинив ся до викликаня загикуваня.

Із здивованєм довідуємо ся, що загикуванє трафляє ся частїше у мушци, вїж у жєнщини, хоть послїднї дражливіші, а то по тїй причинї, що хлопець бїльше наражений на сильнї зворушеня, бїгаючи без перестанку по дворї і лазячи по деревах і дахах і маючи бїльше нагоди набрати ся страху, аби добре побити ся, як дївчина, що завсїгди під надзором мами, котра надто якусь неправильнїсть мови кожного часу поправить.

В цілі ліченя загикуваня потрібно необходимо, щоби безпосередне окруженє ученика, то є родина єго або люди, в котрих він мешкає, підпирали морально змаганє учителя, вноючи в ученика певну надїю навилченє, бо лиш тоді можна сподїватись корисного успїху, як ученик має повне довірє і прихильнїсть до свого учителя, що єму додає сталої волї, сили і одушевленя, улекшає значно роботу учителя, і запевняє успїх.

Лїченє загикуваня дїлить ся на три перїоди:

Перша є цілковите мовчанє, крім приписаних вправ, що має на цілі надати ученикови спокою при думаню, і відпочинку голосовим органам, як також щоби ученик забув загикуванє і бїльше на него не нагадував ся. Се мовчанє має тривати принайменше двї недїли; сам ученик має себе уважати за німого і можна єму порозумївати ся з своєю окружнїстю тїлько гестикаляцією або писемно.

Она полягає також в управильненю і продовженю віддиху з помочю протягаючої вимови поодиноких самозвуків. Сими виравами починає ся так би казати гімнастика говірних органів при чїм також обясняє ся поставу язика, губів, і форму, яку прибирає рот при вимовленю кожного звука.

По сих перших виравах слїдують зложенї звуки, іа то голосо- з шелестозвуками в рїжних поставах, дальше слова і цілі речєня, з відповідним спадом тону і вираженєм.

Підстава сих вправ є наслідуванє. Учитель виконує все сам, що вимагає від своїх питомцїв, дихає з ними, вимовляє з ними звуки і вимовляє речєня, які вони з ними повторяють. Він взагалї є для них тим, чим якийсь музичний інструмент для співкака.

В другій перїодї отримує питомець волю мови, бо вже не буде бїльше загикувати ся, як

буде дуже поволи говорити і при тїм уважати на віддих, правильнї рухи язика і губів і природний, виразний і чистий виговір складів. На разї можна єму говорити тїлько з родиною, звїйїше з приятелими, а вкінци з чужими; — але завсїгди, хочачи починати говорити, мусить перше докладно знати, що хоче сказати.

Сей час є вправдї повний трудности, но разом і захоотою ученика до дальшої працї над собою самим, до витрївалости в увазі і послуху наказів учителя, бо видить, що бесїдуючи вже бїльше не мелькає губами і не викривлює лиця, і набирає переконаня, що будевилченєм.

В третій перїодї укрїпляє ся нову навичку осторожної і методичної бесїди питомця, і заступає ся єго дотеперїшний наголосовий спосіб бесїди, спокїйною і звязлою мовою, як взагалї викінчує ся і удосконалює ся то, що осягнуло ся в другій перїодї.

При сїм всїм не треба забувати також на моральну сторону і в питомця витворювати і укрїпляти довірє до него самого, вказуючи на єго значнї поступи, як також приготувити єго задалегїд на евентуальнї невдачї, аби запобїгти знеохочєню. Треба отже і єго моральний став лїчити, сим діланє єго мозку скрїпити, як також відповідними вправами припровадити єго центральнїй систем нервів до згоди з системою мязів, бо лиш тоді можна осягнути трївалевилченє загикуваня.

Лїтература: „Methodische Übungen zur Beseitigung des Stotterns nach der Methode des Professors Léon Berquand“ і „Das Stottern und seine Beseitigung von Adalbert Gutzmann“.

Іполїт Омєльський учитель (Буковина).

НОВИНКИ.

— **Календар.** В суботу: руско-кат. Онисима, Евфрозини; рим-кат. Теофілі. — В недїлю: руско-кат. Памфітія муч.; рим-кат. Альбіна еп.

— **У посла Ол. Барвіньского,** котрий майже зовсїм повернув до здоровля, явила ся вчера депутация Товариства „Сїльський Господар в Олєську“, зложена з голови товариства Вир. о. Томи Дуткевича з Цїшок і Вир. о. Якова Гутковського з Ожидова, щоби вручити єму диплом на почетного члена сєго товариства, яким єго іменовали загальнї збори з 18. марца 1902 за заслуги положенї около єго розвитку. Диплом гарної ручної роботи представляє в горї вірно схоплену картину сїльського господарства, а в долнїй нарядї господарства рїльного. Посол Барвіньський подякував сердечно за сю честь членам депутациї, а відтак обговорював з ними способи, якби можна подвигнути се многоважне товариство і заїтересувати ним широкї круги нашой суспїльности.

— **Загальнї збори „Шкїльної Помочи“ (Бурси) в Снятинї** відбудуть ся в пятницю дня 6. марца с. р. о 5. год. пополудни в локалі „Бояна“ коло аптики. Комїтет, який скликає сї збори (мабуть перші — *Ред.*), відзиває ся отсими словами: Любі Родимцї і Русини Патріоти! Не жалуйте Вашого труду, лише прибувайте численно на збори і вписуйте ся в члени. Сеж бо Ваша справа і Ваш обовязок заняти ся сим ділом, подати помічну руку учачїй ся бідній молодижї і нести сьвітло в нардї, котрого він так потребує“.

— **Товариство „Снятинський Боян“** устроює в недїлю дня 8. в ст. марца с. р. в сали касинової в Снятинї в память буковиньско-ру-

ского поета Осипа Юрія Федьковича, при ласкавій співучастї ВПов. п. М. Лукасевича вокально-декляматорский вечер з отсею програмою: 1) Відчит. 2) „Чом красна Буковина“, мужеский хор, музика І. Воробкевича. 3) „Замовкли торбани“, сопранове сольо. Муз. Кякєна. 4) „Вязанка народних пісєнь“, мішаний хор. Муз. Колєсси. 5) „Руска думка“, барїтонове сольо. Музика Рудницького. 6) „Поклін“, мужеский хор. Муз. Вербицкого. П. 7) „Днїпро реве“, мішаний хор в супров. фортеп. Муз. Сїчньского. 8) „Празник у Такові“. Вірш О. І. Федьковича. 9) „Проклятїє“, басове сольо з оп. Жидівка. 10) „З округків“, мужеский хор. Муз. О. Нижанковського. — Цїли мїсць: Крісло І-рядне 2 К. Крісло II-рядне 1 К 50 сот. Партер 1 К. Партер для мїщан і сєлян 50 сот. Галєрия 30 сот. Початок о 7½ год. вечером.

— **Пожарний „Сокіл“ в Дубнї,** ланцутского пов., засновано заходом начальника громади п. Онуфрія Сендзика на статутах філії львівского „Сокола“. Статут є вже затверджений.

— **Цїсар** дарував дальшу кару 32 в'язням, а між ними 5 в Висничу, 3 у Львовї, 2 в Станиславовї і 4 жєнщинам у Львовї.

— **На запомоги** для погорїльцїв в Долнїй жертвував цїсар з власних фондів 6.000 К.

— **Огнї.** В Задубрівцях, снятиньского повіта, вибугнув огонь в ночи на 21. с. м. і знищив 5 господарств. Не обїшло ся також без людських жертв, бо в одній з хат згорїла мати в чотирма дїтьми.

В Горохолинї коло Богородчан згорїло в недїлю 20 домів разом зі всїма господарськими будинками.

— **Промислова позичка.** Краєвий видїл удїлив 3.000 К позички на 3%, Товариству шевцїв в Порохнику.

— **Польський зїзд в Бібрцї** відбув ся дня 23. с. м. при участї 400 осіб, як се подають польскї часописи. Наради отворив повітовий маршалок Незабітовский, а проводив дїдич з Бринцїв, Звольський. Перший промовляв звїсний агїтатор, др. В. Козловский, доказуючи, що Бобреччина споконвіку(?) була власностю польских панів і польских королїв, а з того слїдує, що если Поляки не є одинокими панами Бобреччини, то в всякїм разї не є гїстьми (лише заволоками). Дальше бесїдник виводив, що Поляки мусять стремїти до знищеня „вєдних“ агїтаций Русинів, а до веднаня обох „братнїх“ народів. По дрї Козловскїм промовляв кс. Божентович, вказуючи, що все, що Русини мають, одержали з ласки(?) від Поляків. Крім того промовляв нотар Адамский, кс. Клецан і Мазур Мерзвя. Вкінци вибрано комїтет мужїв довірї, до якого вїйшли яко голова пов. маршалок Незабітовский, заст. голова кс. Лозїньский, кореспондент др. Т. Габришевский, скарбник Вол. Чайковский і видїловї: дїдич Стан. Звольський і Мазури: Ян Міхаловский і Лукаш Годованїй.

— **Важний вирок.** Адміністрацийний трибунал, на відклик Чехів в Чорній Ліпї, орїк, що чєска мова є краєвим язиком в цілїх Цєхах. В чєскїй Ліпї є на 25.000 душ населєня лише 356 Чехів. В наслідок сєго вироку чєскї Нїмцї попали в страх, бо вирок признає двоязичнїсть в нїмецкїй частї краю, і тому відбувають довірочнї наради, на яких жадають, аби правительство видало язиковий закон, і завело одязичнїсть в нїмецкїй области Чехїї.

— **Грозьба війни.** З Царгорода доносять, що Турєччина готовить ся безвинно до війни і стягає окремі податки на цілі війни. Досї зібрано 5 мїліонів пєстрів. Два полки кавалєрїї, які утворєно недавно, мають станути недалеко болгарської границї. Болгария також скрїпляє залоги на полудневих границях.

Сєнзацийну вїсть, але досї ще не потверджєну, доносять нинїшнї телеграми з Відня і Берлина про смерть російского консула в Митро-

БОГДАН ЛЕПКИЙ.

Ще крок, ще два...

В готєлю Жоржа під числом 18. вєла ся голосна розмова.

— Ну! Чого дєш ся? Чого лємиш писки? Анї я, анї мати, не сидувалисьмо тебе; сама казалась, що підєш. Чогож тепєр хочєш? — говорив батько вимахуючи і розкладаючи руками. На єго лиця видно було неспокїй і журбу, він ходив скоро по невеличкїй комнатї, перевертаючи крісла та закочуючи бруднї, готєлевї хїдники.

— Чоловік радби як вайлучше а ту, о! диви, яка дяка! Норови, чистї норови! — Справдї! Далабись спокїй тим химерам — обїзвала ся мати,

лежачи на канапі. — Тато ходить, купує, платить, не жалує нї грошїй, нї труду а вона, якби розуму не мала. Таж ти вже не дитина!

Донька стояла при вікнї і дивила ся на улицю. Єї зїр блудив зовсїм байдужно по дахах сусїдських камяниць, по вивїєках склепів і по головах людїй, що йшли як у кадриялю; сюди й туди, минаючиєсь, стрїчаючиєсь і пращаючиєсь.

Сьмїшно виглядали з далека ті постати рухливї, з облудним усьмїхом на устах, з облудою на лиця і в руках.

— Коли батько до тебе говорить, то не лови гав, лиш слухай. Тїльки прецїнь належить ся єму за те, що виплекав таку велику і мудру!

Донька повернула ся легко, але не дивила ся на родичїв, лиш на долївку.

Єї синї, задумчивї очї перебїгали по рядах клунків і клуночків, розкинєних на цілїй комнатї. Се єї приданє, бїлє, одяги і всїлякї дрібницї. Від двох днїв зносять родичї отсе добро з цілого мїста так пильно і поважно, якби в тих клунках що найменше мїстило ся щастє їх одинокої доньки... Як сьмїшно!...

І донька всьмїхнула ся тим дивним усьмїхом, який неодного виводив з рівноваги.

— Сьмїй ся! Не знати чого! — Почав піднесєним голосом батько. — А може лягай на землю таї бїй ногами. Того тїльки треба. Ви, жінки, бїльш нічого не знаєте!

— Тату! — промовила вкінци донька. — Чого ви властиво хочєте?

— Властиво, невластиво! Хочу, щобиєсь мала розум, щоби люди не

гострили собі на твоїм добрім іменї своїх поганих язиків, хочу, щобиєсь вже раз вїйшла замуж.

— Треба було давно сказати, що хочєте мене позбутись.

— Не позбутись, а забезпечити тобі будучнїсть. Розумїєш! Досить тих переборїв, досить комєдий! Чи мило менї відповідати, коли мене зо всїх боків питають ся: а коли весїлє вашой дові, а чому розїйшло ся, а для чого донька не хоче, а за що, а за котре, а за яке?... Два рази то досить, а за третим їди з Богом, коли лучає ся чоловік поважний і статочний.

— І за поважний і за статочний — запримїтила донька.

— А ти-б хотїла такого, щоби єму по голові вїтер вїяв. Щоби, де який крейцар є, розфїтъкав а потїм тебе до родичїв по посаг висилав

виці, якого мали убити Альбанці. Коли би ся вість справдила ся, то війна була би неминуча.

— **Рун на ческу Щадницю в Празі.** Вчора зголосило ся по вкладки 1350 осіб. Каса виплатила всім зложені ними вкладки на загальну квоту 2,225.000 К.

— **Оборона перед анархістами.** Палата позлів в Вешингтоні прийняла звіт комісії о проєкті закона в справі охорони президента Сполучених Держав півн. Америки. Після проєкту сего закона, же кара смерти кожного, що з наміром або скритоубійчо відбирає жите президента або заступникови президента, або урядникови, котрий має обняти уряд президента. Таку саму кару накладає ся за убійство посла або амбасадора чужої держави. Если замах на жите одної з наведених осіб не повів ся, то справника не вдалого замаху же смерть або найнижше 10-літня вязниця. Особи, що помагають виконати замах, підпадають такій самій карі, як убійники. Кождий мешканець Спол. Держав, котрий агітує за убійством президента і т. д., підлягає гвинні до 5.000 дол. або карі до 30 літ вязниці. Вкінці новий закон забороняє всім особам, ворожо настроєним до правительства, поселяти ся в Спол. Державах.

— **Добродій будучности.** В громаді Піст коло Рудниць в Чехії померла недavno одному з тамошних господарів жінка, а він на памятку по своїй жінці зложив в уряді громадскім 10 К з тим, щоби они доти були зложені в касі, доки аж з процентів не наросте в неї 2 мліони корон. Аж тоді можна буде з тих процентів розділяти запомоги помежи бідних людей в громадах Піст і Рудниць що року в день смерті его жінки. Ческі газети обчислили, що щасливі бідні громадяни обох тих місцевостей будуть могли користати з тої ласки свого добродія аж в р. 2259, коли ше тоді будуть жити.

— **Конкурс на посаду рахмайстра і контролора міської каси** розписує магістрат міста Городка. Платня 1800 К і 3 пяталітні додатки по 200 К. Речинець до вношеня подань минає з днем 20. марца с. р.

— **Жертви.** ВПр. о. Віктор Єзерский з Гумніск прислав на наші руки для «Сокола» 13 К, з чо-го 7 К зібрав в Кутах дня 19. с. м., а від Ви. п. Орсі, Оленки і Дарки Єзерских з Гумніск по 2 К.

— **Померли:** у Львові др. Бронислав Ляхович, надзвичайний професор хемії на львівскім університеті, в 46. році жита; в Станиславові Андрій Маковський, радник шкільний і емер. проф. гімн., в 56. р. жита.

— **Вісти з перемискої епархії.** Речинець рукоположена назначений на 10. марца а поданя мають вносити ся до 2. марца. — О. Олімпій Полянський, парох в Юривцях, іменованій ся-ноцким вікедеканом на м. сце добровільно уступившого о. І. Гамерского, а о. Коєст. Вандзіляк ординариятскім шкільним комісарем на жуко-тинський деканат. — Від конкурсового іспита увільнені оо. Волод. Левицкий із Цариньского і Брон. Давидович із Сприні. — Презенти одержали оо.: Йосиф Гамерский на Лубну, а Павло Ступницький на Клоковичі. О. Ем. Гриневецкий візваний до інституції на парохію Смолін. — Правительство назначило дотацию з релігійного фонда на один рік для прив. сотрудника в Синяві.

Наука, штука, література.

— **Репертуар Руского народного театру у Львові.**

Субота, дня 28. лютого: перший раз «Дзвін людий у церкву скликає, а сам у неї не буває», комедия в 4 діях Л. Яновскої, на-

городжена третою премією на конкурсі виділу краєвого в р. 1902.

— **З Руского народного театру.** Невольник се перерібка з Шевченкової поеми, розложена на 5 актів. Як звичайно, перерібка навіть найбільше оживленої повісти чи поеми, дуже рідко коли видає ся добре на сцені, так і «Невольник» вийшов блідо, анемічно на дошках, що означають світ. На пять актів за мало у него акції, а повсаджувані епізоди, сьпівн, оповіданя та шутки, не надоложать єї. З тим всім «Невольник» у такім виді, який надав єму Кропивницький був би знаменитим оперовим лібреттом, однак також як історичний образ надає ся він вповні на недільні вистави для широких верств населеня, бо будить любов до рідної бувальщини, зображуючи жите-буте колишнього козацтва на хуторі і в Січі і в неволі бісур-менський.

Се і задокументувала численно зібрана публіка, нагороджуючи кождий акт гучними оплесками, хотяй гра деяких артистів полишала багато де желаня. Відносить ся се в першій ліній до представителя головної ролі, яка є основою всеї акції, ролі Степана в інтерпретації п. Барвіньского. Крім доброї характеристації усьо инше ми мусіли би виткнути. Але з огляду, що п. Барвіньский не умів своєї ролі так, що не то слів, але і ситуації не тямив, не будемо входить в подробиці, а зазначимо лишень, що замість молодого козака-лицаря, він дав нам якогось зденерованого новітнього немов декадента.

Також і важна та дуже симпатична роля козака Неолія не вийшла як слід в інтерпретації п. Захарчука. Сю постать можна би дво-яко трактувати. Або створити веселого сьміхованця, з широким сьміхом, пересадними гестами та невсипушою рухливістю, або поважного козака, діда-характерника, який у кождій хвилі найде пригоже слово і розжене скуку товариству в таборі і підбадьорить під небезпеку і потішить в неволі своїми вигадками та приповідками. Можна було зміркувати, що п. Захарчук намагав ся подати нам сей другий тип, однак у него бракувало на се темпераменту, того внутрішнього огня, який мимо спокійної поверх-ности характерника, повинен проявляти ся в кождім его слові. Та все таки треба признати, що яка на початкуючого п. Захарчук проявив велику природність та свободу в бесіді як і в поведеню.

Дальші ролі були всі виведені знаменито. П. Рубчак, як Недобитий, бандурист мав нагоду заблиснути своїм гарним сьпівом, п. Гембицкий був високо артистичний як старий козак Коваль, а так само і п-ні Рубчакова в ролі нещасливої Ярини. З поменших ріль визначив ся п. Ніжанковский, як козак Опара, якого гремучий голос був тут зовсім на місці. Хори держали ся знаменито, а гуртові сцени, як козацкий танець в таборі, турецкий напад, неволя в тюрмі, вийшли вповні настроєво.

— **До драматургів.** «Полт. Вестнік» доносить, що пп. Карпенко-Карий, Садовский і Саксаганський звернули ся до українских драматургів з просьбою, аби прислали їм нові театральні штуки, які ще не були представлювані на сцені, а є дозволені цензурою. За кожду виставлену штуку, відповідаючу літературним і сценічним вимогам після осуду осіб, даючих премії, буде давати ся крім звичайної винагороди за виставленє ще премії в сумі 150 рублів. Услівя до одержаня премії: а) штука має бути написана по українськи, б) мати не менше як 4 акти, і в) порушувати питання з сучасного жита. Кожда преміована штука переходить на власність і до розпорядимости пп. Садовского і Саксаганського лиш на один рік.

— **Поступ ч. 7.** з 27. лютого с. р., присвячене памяти нашого вішого поета Тараса Шевченка, містить отей статі: С. Яричевский: Устань, Прометею! — Тарас Шевченко (коротка жите-

пись). — Основні черги Тарасової вдахі. — Мені однаково, Т. Шевченка. — Шевченко — український Прометей. — Не нарікаю..., Т. Шевченка. — На Тарасовій могилі. — Про наукове Товариство ім. Шевченка. — В фейлетоні: Ярослав Марченко: Власна хата. Пролог. — Крім того містять ся в «Поступі» чотири ілюстрації: Шевченко на смертній постели. Хата, де родив ся Т. Шевченко. На Тарасовій могилі. Ілюстрація до «Гайдамаків».

— **Репертуар Львівської Фільгармонії.** В суботу дня 28. с. м.: великий концерт фільгармонічний при співучасті Йосифа Гофмана, п'яніста.

В неділю, дня 1. марца: бенефісовий концерт Людвика Челяньского при співучасті Ірини Богус і «Академічного Хору».

— В концерті «Льв. Фільгармонії» з 24. лютого почули ми деякі новости, з котрих треба визначити Гріга «Дві мелодії» (на оркестру смичкову) і Оффенбаха пригравку до III. акту «Оповідань Гофмана». Белі Келера (мадярского композитора) «француска увертура» і порпурі зложене з опери Чайківского «Іолянта» суть родом т. зв. Kapellmeistermusik. З узанєм підносимо, що брат діригента, п. Челяньского, Леополд, зінструментував зовсім удачно Шопена вальс (lento) і вальс (molto vivace). Іменно перший з сих вальчиків підходить добре під ніжну музику Шопена. Концертмайстри Гумль і Шімуек відограли зовсім совіетно деякі сольові кусні, як: пісню Нешвери (трохи монотонну) Poca moto perpetuo Кленгля (професора консерваторії липскої), «Колісанку» і Попера гавот. І виконані оркестрою «Rossiniana» (уступи з Росінього деяких звисних опер) мають свою зглядну стійність.

В концерті з 26. лютого взяв участь п'яніст світової слави, Йосиф Гофман, ученик пок. Ант. Рубінштайна. Родина Гофмана походить з Німеччини. Дідо концертанта був лікарем в Подгужу під Краковом, батько — фаховим музиком і діригентом оперетки в Кракові. Талант музикальний перейшов і на маленького Йосифа. Налезав він до т. зв. «чудних дїтий», почав дитиною вже концертувати, доки судьба не зане-сла его до Америки. Там подибав щасливо мецената, що (як fama fert) наділив его дарунком 100.000 долларів під услівем, що молодий артист церейде основне образование в музиці та до 20. року жита не виступить на ніякім концерті. Основній науці, та ще у такого мистця, яким був Ант. Рубінштайн, завдячує Йос. Гофман свою артистичну кар'єру і свою світову славу. «По моїй смерті — сказав Рубінштайн відпу-скаючи свого ученика — ти один заступиш мене». Ворожба сповнила ся. Йосиф Гофман, чилєлячи тежер 27 літ жита, є достойним на-слідником свого великого учителя. В сих словах містить ся і наша оцінка виступу Гоф-мана на концерті у «Льв. Фільгармонії». Приро-да і наука зложили ся на те, що Йос. Гофман заступає нині музикальному світови покойного Рубінштайна. Надзвичайну техніку, мелодіку, строгу ритміку, силу і ніжність ударів, умне і артистичне нюансованє фраз — можна лише подивляти у Гофмана. Артист відограв Рубін-штайна концерт (D-moll), Шопена ноктурну (C-moll) і вальса (As-dur) Чайківского «вечірні тураня» і Шуберта-Ліста «Король-Іроль» програ-мово, а змушений френетичними оплесками всего амфітеатру, подав одушевленій публіці ще Рубінштайна «баркарлю», тогож «польку»,

О! Не дурний я. Скорше мені во-ло-се на долони впросте, нім віддам тебе за такого. Не на те я гірко працював ціле жите і гріш до гро-ша складав, щоби тепер який прої-дисьвіт мов майно в карти програв, або з вітрянимицями промарнував! За надто я дбаю о твоє щастє, дитино!

— Коли ви справді дбаєте о мов щастє, то лишіть мені волю.

— Абож ти єї не мала? Чогож ти зірвала з Левком? Ну, кажи, чого?

Донька стояла мовчки. Лиш лице у неї дрижало а уста затина-ли ся, щоби не пропустити якого болючого слова.

Вона хотіла сказати, що не всьо можна ліктем зміряти, або на вагу покласти, як мясо, або прода-ти за марний гріш. Хотіла сказати,

що бувають діла так поплутані, бу-вають вчівки так дивні і невірван-дані, що краще не торкати їх, краще не дотикати болючої рани. А вже родичам найменше годить ся ранити серце дитини. Прецінь, якби вони хоть крихту своєї уваги звер-нули не на материяльний а на мо-ральний бік того діла, якби не за-бували, що людина має не тільки тіло, але й душу, то з певністю не було-б нинішньої халени.

А так, саме той гріш, що мав єї принести щастє, став причиною лиха. Хоть вірила Левкови, а все-таки деколи вкрадав ся до єї серця сумнів, чи не для гроша він єї лю-бить. І тоді була вона розстроєна, гірка і недобра. Левко помічав, хот-тів виправдуватись і ще гірше за-плутував справу. А ту і єму і їй бракувало того батьківського тепла,

того сердечного сьвітла, що про-яснює всілякі любовні химери. Про-тивно родичі не раз і не два вия-вляли своє невдоволенє, що донька залюбила ся в чоловіка без стано-вища і без хліба. Вони хотіли Ви-гляділя, у двоє старшого від неї та ще чужинця, Чеха, тому, бо він пан комісар і людина бувала, що вмів харамана гнути.

— Ну хтож тепер винен — пи-тала в душі панна Ірина — я, чи ви?

— Годі — кінчив батько, не розуміючи того питання — годі, що-би я робив з губи холяву і пускав Вигляділя з нічим, як якого будь смаркача. Прецінь то чоловік на становищі.

— За кілька літ буде старо-стою, правда?

— А щоби ся знала, за кілька

літ буде старостою — повторив батько.

— Ха, ха, ха! — зареготалась дівчина немилим, хоробливим сьмі-хом — за кілька літ буде старо-стою і тому я маю іти за него. Ха, ха, ха!

Батько встав, мати підняла ся з канапи, зближала ся грізна хвиля родинної драми, в тім за дверм залунали чийсь кроки, поважні і важкі, а потім якась певна рука сьміло зачукала в двері.

— Прошу! — сказав батько, чим скорше випогоджуючи звору-шене лице і силуючись на звичай-ний, безмовний усьміх. Мати рукою пригладжувала розбурхане волосє, донька знов відвернула ся до вікна і дивила ся на дахи і вивіски.

(Конець буде).

